

... Václav Trojan

ZNOVU VYPLOUT NA ŠIRÉ MOŘE

(1. část)

Proč se vlastně chci vrátit znovu na palubu lodi jako její kapitán? Je to skoro na den přesně 30 let, kdy jsem začal ředitelovat brněnskému gymnáziu INTEGRA, které jsem postavil úplně od nuly s kolegyní Hankou na počátku 90. let. Je to dlouhá doba, ale ředitelování mi chybí od té doby, kdy jsem přešel do Prahy a převzal zajímavé pracoviště zabývající se podporou ředitelů škol všech možných druhů.

Tehdy jsem měl zase možnost stavět, budovat místo, které ovlivňovalo a dosud ovlivňuje jednu ředitelskou generaci. Stovky a tisíce lidských i profesních osudů, návštěvy škol. Později přišla práce s celými školními týmy, ale žádný z nich nebyl ten můj. Je to vždy těžké rozhodnutí a vyžaduje znalost a nadhled. Učitel stanoucí se ředitelem má tým svých lidí, ale už nemá vlastní třídu. Ředitel stanoucí se vedoucím katedry budující její stavbu ale přijde o svoji školu. Je to tak správné, ale řada lidí si tyto důsledky neuvědomuje. Mám rád práci s lidmi a po odchodu z pedagogické fakulty jsem s nimi nepřestal být. Prakticky na každé ředitelské akci, na každé konferenci či debatě o vzdělávání se ke mně hlásí někdo z absolventů školského managementu.

Ve jménu autenticity

Založení Ředitelské akademie na podzim 2020 bylo logickým pokračováním a jistě mělo přinést jeden z plodů v podobě příležitosti jménem LOŠBATES. Tušil jsem od samého začátku, od prvního setkání s mými starosty, že se chci vrátit na palubu, cítit svěží vítr a vyplout na širé moře. Navíc když mi osud přeje zažít stavbu lodi, její přípravu na vyplutí a budu si moci vybírat jednotlivé členy posádky.

Stále častěji se mi vracejí slova, která rád používám a která se mi dostávají pod kůži nejen proto, že jsem je vetknul do názvu jedné z posledních knih Autentická pedagogika. Autenticita je totiž to, co hned člověk pozná, co cítí, jak se chová, a to je pro kvalitní vzdělávání na kterékoli cestě nezbytné. Rozhodl jsem se postavit školní vzdělávací program autentické základní školy, najít správné lidi a vydat se na širé moře.

Školu chci společně s kolegy, které právě hledám a vybírám, postavit na třech pilířích, na třech základních kamenech.

První základní kámen školu pevně ukotví do konkrétního regionu, který je prvním důležitým místem pro kultivaci a rozvoj žáků i budování a posilování vztahu k mís-

tu jejich života. Ve škole se budou setkávat žáci z nejbližšího okolí školy, proto je akcentováno teritoriální hledisko posilující příslušnost k obcím svazku. Sám jsem donedávna netušil, že z Louňovic pochází jeden ze základních kamenů Národního divadla. Jsme v kraji kocourka Mikeše, kousek od nás se odehrává jeden z románů Eduarda Štorcha a mohl bych pokračovat pěkně dlouho.

Druhým základním kamenem jsou srozumitelně formulované základní myšlenky, principy, zásady a pravidla provázející žáky na cestě za poznáváním světa v období docházky do základní školy. Škola bude vytvářet kultivovaný kontext kvalitního autentického vzdělávání. Podrobněji se o principech a zásadách rozepíšu v některém z dalších dílů plánovaného seriálu.

Třetím základním kamenem je společenství podporujících lidí. Jednak všech zaměstnanců, kteří sdílejí společně definovanou vizi základní školy a svou prací maximálně přispívají k jejímu naplňování, a dále komunikujících spolupracujících rodičů, podporujících zřizovatelů i ostatních lidí z jednotlivých obcí svazku. Komunita

Václav Trojan

lidí, jimž na sobě vzájemně záleží, vědí o sobě a znají svoje potřeby.

Na dosažených kompetencích a získaných základech vzdělávání, které žák rozvíjí v základní škole, bude stavět svoje celoživotní vzdělávání, rozvoj a kvalitu dalšího života. Naše žáky budeme směřovat k pozitivnímu a aktivnímu vztahu k místu jejich života, k rozvoji vztahu k lidem, významu poznání a učení. Pedagogické působení bude vycházet z formativního přístupu k učení žáků a z principů autentické pedagogiky: princip jednoduchosti, autenticity, vzájemné důvěry, silného stromu, společného vítězství, nepodmíněné spolupráce, tolerance a důstojnosti, ozvěny a zrcadlení, přiměřenosti. Říkal jsem na posledním setkání s rodiči budoucích žáků, že uděláme všechno pro to, aby jejich děti v dospělosti byly schopné a ochotné vytvářet vědomou společnost. Tedy takovou, v níž budou chtít současní rodiče žít a stárnout.

Proč? Proto!

Vraťme se na začátek. Ani v jedné ze čtyř obcí Dobrovolného svazku obcí LOŠBATES základní škola není a nebyla. Ve všech obcích se postupně zvyšoval počet mladých lidí, neboť suburbální prstenec okolo hlavního města se stal stále lákavější lokalitou pro život. Zkrátka obce se dostaly do situace, kdy rodičům hrozilo, že svoje děti budou muset do školy vozit hodně daleko. Proto byl v roce 2017 založen dobrovolný svazek obcí, v jehož názvu můžeme zakládající obce lehce poznat – Louňovice, Štíhllice, Babice, Tehovec a Svojetice, prostřední Babice svazek záhy opustily. Nikdo si neumí představit (a jistě si to nechtěli připustit ani moji starostové skoro před deseti lety),

Foto archiv autora

Foto archiv autora

Foto archiv autora

jak trnitá bude cesta k vlastní škole. Lze to vyčíst z příspěvků na stránkách spolku či z rozhovorů starostů během uplynulých let.

Těžko zvážit jejich nadšení, přesvědčení, víru, touhu a vědomí odpovědnosti vůči svým obcím, věděli, že cesta nebude jednoduchá a krátká. Jsem skálopevně přesvědčen, že si nikdo nepřipustil variantu, že se přípravné práce mohou natáhnout na několik let. Studený fakt, že dítě ve věku šesti let v době počátku cesty k nové škole do ní chodit nebude – to nikoho nezapadlo ani v hloupém snu. Čtete dobře. Běžná doba přípravy a stavby škol, které byly stavěny před LOŠBATESEM, byla mezi osmi a deseti roky. Kdo tedy potřeboval budovu pro prvňáčky, se musel smířit s tím, že ti se do nové budovy jako žáci školy určitě nedostanou. Neuvěřitelné a pobuřující. Zejména při srovnání s rychlostí stavebních povolení u supermarketů, nakonec nový Lidl nabízí svoje služby téměř naproti škole.

Jen namátkou – prosazení myšlenky stavby svazkové školy v jednotlivých obcích, architektonická soutěž a její administrace, přesvědčení pracovníků ministerstva školství o potřebnosti nové školy zrovna v tomto místě, sledování rozptýlených dotačních titulů, získání stavebního povolení, totální přepracování projektu z důvodu změny vytápění a tím pádem stavební povolení získávané téměř od samotného počátku, komunikace s netrpělivými obyvateli obcí, realizace nezbytných věcí nutných ještě před stavebním povolením jako stavba odbočovacího pruhu od silnice nebo přeložka vysokého napětí, hledání spolupracovníků z oblasti stavebnictví, úvahy o koncepci školy nebo nalezení a realizace strategie, jak o sobě dát vědět. Již tento odstavec hovoří za vše, nemyslíte?

Seznámil jsem se se starosty spolku před několika lety a ihned mě zaujalo jejich

nadšení a přesvědčení o vybudování nové svazkové školy. Měl jsem velikou radost, že slyšeli na to, jak uvažovat o moderním vzdělávání, co udělat pro vytvoření školy jako místa setkávání, centra komunity a vzdělávacího středu celého svazku. Logickým vyústěním proto bylo moje přihlášení do konkurzu na místo ředitele svazkové základní školy, které bylo vysáno před letošními hlavními prázdninami a do něhož se přihlásil nezvykle vysoký počet uchazečů – sedm.

Od prvních kroků

Vybudování školy na zelené louce je nádhernou příležitostí a zároveň obrovskou odpovědností, kterou cítím stále více. Účast na kontrolních dnech stavby je důležitý vstup, abych dokonale znal stavbu od samotného začátku a měl možnost ovlivnit věci pohledem budoucího uživatele. Staříkům často nedochází, jak vypadá provoz ve školní jídelně chvíli po dvanácté hodině, jak vypadá každodenní život školy, jaké jsou požadavky školy na rychlost připojení, jak si budou rodiče vyzvedávat svoje dítě z družiny, v jak velkých skupinách plánujeme učit, zdali potřebujeme klasické odborné učebny, jak vůbec probíhá moderní vzdělávání, co plánujeme všechno dělat v jídelně, jak hodláme celý areál

školy využívat od rána do večera nejen ve všední dny.

Společně se stavbou, která je vidět, vzniká ono dosud neviditelné. Tým lidí, které musí spojovat chuť rozvíjet děti, nepředstíraná touha tvořit společné dílo, společný školní vzdělávací program. Tým lidí mající vlastní hodnotový systém, svoje kritéria kvalitní práce, prostě tým individualit ochotných pracovat společně. Mám nyní za sebou skoro pět desítek schůzek se zájemci o práci. Je to obrovská množství na hodinu a energie, která se samozřejmě vyplatí. Vzhledem k tomu, že začínáme na konci léta 2025, jsou dveře stále otevřeny a rád se sejdu s každým, koho projekt nové svazkové základní školy zaujme. Ovšem nejen proto, že jde o novou školu, ale zejména proto, že se na vytváření a budování školy chce naplno podílet, chce jí dát svoji energii a kus života. Brzy totiž začneme na základě mojí koncepce vytvářet společnou vizi, společnou cestu. Začneme tvořit náš první školní vzdělávací program a vůbec celý rámec našeho pojetí kvalitního základního vzdělávání. Samozřejmě myslím na všechny pracovníky, správce tak krásných a náročných budov nemůže dělat každý a školní jídelna bude umět uvařit až tisícovku jídel každý den.

Foto archiv autora

Mám veliký sen. Náš tým dostává následující otázku a takto na ni odpovídá: **Jakou školu vybudujeme pro žáky XXI. století?**

„Chceme školu, na kterou budou všichni, kteří jsou s ní jakkoli spojeni, hrdí.“

Chceme školu, ve které se bude otevřeně a rovnoprávně komunikovat.

Chceme školu, která bude bezpečná, přátelská a férová.

Chceme školu, kde bude vzdělávání založeno na důvěře a respektu.“